

Nr 219.

Av herr **Lindhagen**, om *kelloggspakten och Folkförbundsakten — den senares komplettering med betonande, att antagandet av ett världsspråk är ett oavvisligt mål för fredsrörelsen.*

Världsspråket har blivit kallat kronan på våra internationella inrättningar, Därför kommer det sist som avslutning på denna serie fredsfrågor. Denna serie är icke fullständig, men utvalet omfattar de mest närliggande och aktuella realiteterna.

Världsspråkets tillblivelse betyder en fredlig omgestaltning av förhållandena. Andarna vakna och förbrödras. Fjällen falla från våra ögon. Språkgränsernas hets till oförståelse, grönköpingspolitik och snöda lustar störta samman. Ingenting kan vara så fredsstiftande.

Nationalitetstvisterna framspringa först och sist ur språkfrågorna. Världskrigets nationalitetsfrågor voro språkfrågor. I våra dagar oroas vi av språktvisterna i Belgien, språktvisterna i Finland o. s. v. När skola världens ledande personligheter behjärta en sådan klar sak? Men en gång kommer det.

Även på detta område hade senast fredskongressen 1929 i Aten något att lära oss. Vid sidan av symtomen hos denna europeiska fredskongress att fortfarande betrakta Europa som världen, kom till uttryck den gamla tendensen att betrakta Paris, London och Berlin som Europa. Detta sammanhänger med stormaktsställningen och det obehöriga språkprivilegiet för franskan, engelskan och tyskan.

Även här blev behandlingen av de svenska förslagen belysande för situationen inom europeisk fredsrörelse.

Dr. Nilsson från Örebro hade till 1928 års fredskongress i Warschau föreslagit uttalande för ett gemensamt myntsystem. Byrån undansköt förslaget. Nilsson återkom i Aten med detsamma till rådet. Man svarade: icke nu, men en annan gång. Sedan framlades, Nilsson ovetande, förslag om uttalande för ett gemensamt europeiskt eller helst världsmyntsystem. Det motiverades med, att tyske utrikesminister Stresemann före sin död uttalat sin sympati för ett europeiskt myntsystem. Man ville nu hedra hans minne.

Således när en delegerad från en liten stat i laga ordning väcker ett förslag av betydelse, sätter man sig över detsamma. Men när en politisk notabilitet från en stormakt i annat sammanhang uttalar sig därför, blir frågan genast aktuell.

När saken förekom inför kongressen begärde Nilsson, att en promemoria av honom i ämnet skulle få medfölja resolutionens överlämnande till byrån. Detta bifölls omedelbart.

Under diskussionen refererade jag det svenska förslagets ovannämnda öden. För egen del beklagade jag, att Stresemann icke också uttalat sig för ett världsspråk, en fråga som jämväl väckts från svenskt håll. Det internationella utbytet av människornas tankar, menade jag, vore väl en ännu viktigare angelägenhet än utbytet av deras penningar. Publiken såg road ut över avslöjandet. Härefter bifölls äreminnet över Stresemann.

Det svenska förslaget om ett gemensamt språkssystem för utbyte av människornas tankar kom däremot icke i övervägande under kongressen. Byrån var för tillfället ointresserad. Varken Briand eller Stresemann hade veterligen förordat detsamma.

Kelloggspaktens avsedda moraliska betydelse kräver att den allt dominerande moraliska vikten av andarnas förbrödring genom ett gemensamt tungomål vid sidan av modersmålet ej förbises. Ett invecklat nationalspråk kan dock ej upphöjas till herree över alla andra modersmål av både språkliga och politiska skäl. Världsspråket måste vara neutralt och överkomligt att läras av alla människor. Det är dess två grundvalar. Det har i de tidigare utförliga riksdagsmotionerna i världsspråkfrågan, till vilka hänvisas, erinrats att esperanto är det neutrala språkssystem som slagit igenom och blivit en realitet både i samfärdseln och politiken. Man bör bygga på detsamma.

Det hemställles,

att riksdagen — med anledning av den förestående revisionen av folkförbundets akt till överensstämmelse med kelloggspakten — ville hos Kungl. Maj:t begära svenskt initiativ till aktens komplettering med ett betonande, att antagandet genom internationell överenskommelse av ett världsspråk vid sidan av modersmålet är ett oavvisligt mål för fredsrörelsen.

Stockholm den 21 januari 1930.

Carl Lindhagen.